

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/91/2023
Identifikačné číslo spisu:	6121489609
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6121489609.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobcu JUDr. Ondreja Zachara, Banská Bystrica, Horná 65/A, správcu úpadcu esp dk, s. r. o. v konkurze, Trstená, Západ 1843/51, IČO: 47 420 022, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vinarčíkom, Banská Bystrica, Pod rybou 5, proti žalovanému Michalovi Bullovi, Trstená, I. Olbrachta 1151/59, IČO: 46 096 817, zastúpenému advokátom Mgr. Romanom Kobellom, Dolný Kubín, Radlinského 1730, o zaplatenie 19 242,06 eura s príslušenstvom, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu Krajským súdom v Žiline, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici listom zo 6. októbra 2023 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením sporu Krajským súdom v Žiline podľa § 40 v spojení s § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Svoj nesúhlas odôvodnil s poukazom na novelu Civilného sporového poriadku, uskutočnenú zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej aj „zákon č. 150/2022 Z. z.“ alebo „novela“), ktorou novelou došlo s účinnosťou od 1. júna 2023 k zmene ustanovenia § 34 CSP vymedzujúceho funkčnú príslušnosť krajských súdov ako súdov odvolacích. Novelizované ustanovenie § 34 CSP rieši funkčnú príslušnosť odvolacích súdov, a to tak, že v prvom odseku upravuje miestnu príslušnosť odvolacích krajských súdov a v druhom odseku upravuje kauzálnu príslušnosť odvolacích súdov. Krajský súd v Banskej Bystrici zdôraznil, že od 1. júna 2023 nedošlo k zmene funkčnej príslušnosti, keďže krajské sudy sú aj naďalej odvolacími súdmi proti rozhodnutiam okresných súdov. Predmetnou novelou došlo len k doplneniu miestnej príslušnosti odvolacích súdov v odseku 1 a k vymedzeniu kauzálnej príslušnosti odvolacích súdov v rámci funkčnej príslušnosti do ustanovenia § 34 ods. 2 CSP, ktorá bola predtým riešená v ustanoveniach § 22 až § 33 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „predkladajúci súd“) ďalej poukázal na prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júna 2023 (§ 471c CSP), z ktorého vyplýva zásada dokončenia vecí na vecne a miestne príslušných súdoch podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (ďalej aj „staré veci“) s jedinou výnimkou, a to ak podľa osobitného predpisu dochádza k prechodu výkonu súdnictva na iný súd. V takom prípade aj staré veci dokončia súdy vecne a miestne príslušné podľa právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023. Osobitným predpisom, ktorý upravuje prechod výkonu súdnictva, ku ktorému došlo s účinnosťou od 1. júna 2023, je zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), ktorý však v žiadnom svojom ustanovení neupravuje, že s účinnosťou od 1. júna 2023 dochádza k prechodu výkonu súdnictva z Krajského súdu v Žiline na Krajský súd v Banskej Bystrici a takáto úprava nie je obsiahnutá ani v inom právnom predpise. Od 1. júna 2023 síce podľa § 34 ods. 2 CSP dochádza k zmene funkčnej príslušnosti súdov tak, že Krajský súd v Banskej Bystrici je funkčne príslušný aj na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. f) a h) CSP, t. j. v konaní v obchodnoprávných sporoch, kde sú príslušné Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne a Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline, avšak zmenu funkčnej príslušnosti nemožno stotožňovať s prechodom výkonu súdnictva, t. j. so situáciou, keď určitý súd zanikne a súdnictvo, ktoré tento zaniknutý súd vykonával, prejde na iný zákonom určený súd. Z absencie doslovného vymenovania kauzálnej a funkčnej príslušnosti v prechodnom ustanovení § 471c CSP podľa názoru predkladajúceho súdu ešte nevyplýva zámer, účel a zmysel reformy súdnej mapy (zákon č. 150/2022 Z. z.) v tom zmysle, aby odvolania napadnuté podľa právnych predpisov účinných do 31. mája 2023 boli rozhodované podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023. Predkladajúci súd mal za to, že kauzálna príslušnosť je v tomto prípade podmnožinou miestnej príslušnosti, pretože v závislosti od druhu kauzy určuje, ktorý z existujúcich funkčne príslušných odvolacích súdov je tým súdom, ktorému svedčí miestna príslušnosť. Keďže zároveň prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júna 2023 výslovne upravuje miestnu príslušnosť, podľa názoru predkladajúceho súdu platí, že prostredníctvom ustanovenia § 471c CSP zákonodarca normoval aj kauzálnu príslušnosť, a to tým spôsobom, že konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne (teda aj kauzálné) príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023.

3. Aj z dôvodovej správy k ustanoveniu § 471c CSP podľa názoru predkladajúceho súdu vyplýva jednoznačný zámer na dokončenie starých vecí doterajšími súdmi, ako aj cieľ a účel reformy súdnej mapy, podľa ktorého sa staré veci presunú na nové vecne a miestne príslušné súdy len za splnenia jediného predpokladu, a to, ak dochádza k prechodu výkonu súdnictva zo zrušených súdov na novozriadené. Pri odvolacích súdoch takýto prechod výkonu súdnictva nie je, pretože ostali zachované všetky odvolacie súdy. Uvedený účel a zmysel novej právnej úpravy vo vzťahu k rozhodovacej činnosti odvolacích súdov v tzv. starých veciach vyplýva nielen z dôvodovej správy, ale aj z usmernenia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ako predkladateľa reformy), ktoré bolo súdom doručené 10. mája 2023. Zároveň zo žiadneho ustanovenia novej právnej úpravy nevyplýva zámer zákonodarcu a ani predkladateľa, aby staré veci, v ktorých boli do 31. mája 2023 podané odvolania, rozhodovali krajské súdy podľa úpravy účinnej od 1. júna 2023. Aj keď dôvodová správa nie je záväzná a sama osebe nepredstavuje výkladové pravidlo, niet rozumného dôvodu pre taký výklad príslušnosti súdov, podľa ktorého vecná a miestna príslušnosť kopíruje pravidlo dokončenia starých vecí doterajšími súdmi, zatiaľ čo na kauzálnu a funkčnú príslušnosť by sa malo aplikovať iné pravidlo v rozpore s jednoznačne prejavovým zámerom zákonodarcu podľa dôvodovej správy. Takýto dvojkoľajný princíp nie je rozumne vysvetliteľný a z absencie výslovnej úpravy kauzálnej a funkčnej príslušnosti nie je možné vyvodiť takýto účel a zmysel novej právnej úpravy vo vzťahu k odvolacím súdom.

4. Napokon Krajský súd v Banskej Bystrici poukázal tiež na to, že predloženie veci inému krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní podanom do 31. mája 2023 bez výslovného zmocnenia v zákone a v rozpore s jeho účelom, môže znamenať zásah do ústavného princípu zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tak, ako ho definoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“) v rozhodnutí č. k. II. ÚS 577/2015-50 z 12. januára 2017, ako aj porušenie zásady perpetuatio fori (§ 36 ods. 2 CSP). Určenie príslušného odvolacieho súdu musí mať jasné pravidlá a

nemôže závisieť od toho, kedy súd prvej inštancie predloží vec odvolaciemu súdu (po vykonaní úkonov podľa § 373 a nasl. CSP) a ani od toho, kedy odvolací súd rozhodne o podanom odvolaní, t. j. či „stihne“ rozhodnúť do 31. mája 2023 alebo až po tomto dátume. Zdôraznil, že príslušnosť odvolacieho súdu sa podľa § 36 ods. 2 CSP určuje podľa okolností v čase podania odvolania (ktorým okamihom sa začína odvolacie konanie) a takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. Preto ak v čase začatia odvolacieho konania bol príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní Krajský súd v Žiline, takto určená príslušnosť trvá aj po dátume 31. mája 2023 a nie je ju možné zmeniť ani podľa princípu okamžitej aplikability. Predkladajúcemu súdu je známe rozhodnutie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 257/2023-58 z 27. júna 2023, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023 a sp. zn. 5Ndob/11/2023 z 22. augusta 2023, tieto sa však podľa jeho názoru nezaoberali všetkými aspektami príslušnosti odvolacieho súdu v odvolacom konaní začatom pred 1. júnom 2023 (účel zákona č. 150/2022 Z. z., princíp perpetuatio fori, zásada zákonného sudcu, dôvodová správa k § 471c CSP, aplikácia článkov 3 a 4 CSP). Na základe výkladu zohľadňujúceho účel, zmysel a cieľ zákona č. 150/2022 Z. z., ako aj z dôvodu zachovania právnej istoty, princípov zákonného sudcu a pri absencii osobitného splnomocnenia na prechod starých odvolacích konaní na nové súdy, bol Krajský súd v Banskej Bystrici toho názoru, že funkčne a kauzálnu príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní podanom do 31. mája 2023 (t. j. v odvolacom konaní začatom a právoplatne neskončenom do 31. mája 2023) je v danom prípade Krajský súd v Žiline podľa predpisov platných a účinných do 31. mája 2023.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Žiline podľa § 43 ods. 2 CSP, po posúdení predloženého nesúhlasu s postúpením obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie, dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici nie je dôvodný.

6. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

7. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

8. Podľa § 22 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

9. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

10. Podľa § 34 ods. 2 CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

11. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

12. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

13. Zo spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Námestovo rozsudkom č. k. 7Cb/20/2022-137 z 21. apríla 2023 (ďalej aj „rozsudok“), ktorým zastavil konanie v časti o zaplatenie 6 042,06 eura s úrokom z omeškania 9 % ročne od 11. augusta 2017 do zaplatenia a v časti o zaplatenie 2 640 eur s úrokom z omeškania 9 % ročne od 11. augusta 2017 do zaplatenia (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 10 560 eur s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 5 280 eur od 18. septembra 2018 do zaplatenia a zo sumy 5 280 eur od 18. januára 2019 do zaplatenia a paušálne náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur (výrok II.) a výrokom III. priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 7,98 %. Proti výrokom II. a III. rozsudku Okresného súdu Námestovo podal žalovaný 22. mája 2023 odvolanie, ktoré bolo dňa 6. septembra 2023 predložené na rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline. Krajský súd v Žiline o odvolaní žalovaného nerozhodol a postupom podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 40 CSP vec postúpil Krajskému súdu v Banskej Bystrici, ktorého príslušnosť na konanie o odvolaní v predmetnej veci sa riadi právnou úpravou účinnou od 1. júna 2023 [§ 34 ods. 2 písm. a) CSP]. Krajský súd v Banskej Bystrici s postúpením nesúhlasil a vec predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie sporu o príslušnosť.

14. Úlohou Najvyššieho súdu SR bolo teda posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením spisu Krajským súdom v Žiline na rozhodnutie o odvolaní žalovaného z 22. mája 2023 proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 7Cb/20/2022-137 z 21. apríla 2023. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z., ktorou novelou bola s účinnosťou od 1. júna 2023 zavedená tzv. reforma súdnej mapy. Jedným z novelizovaných predpisov bol Civilný sporový poriadok, v ktorom zákonodarca upravil novú kauzálnu príslušnosť v konaniach v obchodnoprávných sporoch (§ 22 CSP) a zároveň funkčnú príslušnosť súdov pre rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v takýchto konaniach (§ 34 ods. 2 CSP). Zákonodarca danou reformou sledoval špecializáciu súdnictva, ako možno vyrozumieť zo všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 150/2022 Z. z., v ktorej sa uvádza, že reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov. Takáto špecializácia je prostriedkom pre efektívny výkon justície (v súlade s aktuálnymi spoločenskými potrebami), preto nielen subjektívny historický, ale aj recentný objektívny teleologický výklad jednotlivých ustanovení novej právnej úpravy je smerodajný pre jej správnu aplikáciu. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť bolo potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP.

15. Súčasťou novely CSP účinnnej od 1. júna 2023 je aj výslovné zakotvenie pravidla časového spolupôsobenia starých (neplatných a neúčinných) právnych noriem s právnymi normami novými (platnými a účinnými). Ide o tzv. ultraaktivitu procesných noriem zakotvenú v prechodnom ustanovení § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023. Podľa tohto pravidla sa vecná a miestna príslušnosť súdu na konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 spravuje starou právnou úpravou (účinnou do 31. mája 2023). Z uvedeného pravidla zákonodarca upravil výnimku, vzťahujúcu sa na prípady, keď osobitný predpis stanovil prechod výkonu súdnictva z inak (podľa starej právnej úpravy) vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Podstata princípu ultraaktivity procesných noriem spočíva v tom, že v istých špecifických prípadoch alebo zo špecifických, obzvlášť zreteľných dôvodov sa aktivizuje starý procesný režim na konania za tohto starého režimu začaté, no prebiehajúce i počas účinnosti nového procesného režimu. Odôvodnené je to vždy v prípadoch, ak zákonodarca určitý inštitút z právneho poriadku vypúšťa - je logické, že začaté konania ohľadom tohto inštitútu sa dokončia podľa doterajších procesných predpisov [por. Števček, M.: O temporalite procesných noriem (malé praktikum z teórie práva), Bulletin Slovenskej advokácie 3/2015, s. 22-30]. V protiklade k ultraaktivite stojí pravidlo okamžitej použiteľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky prebiehajúce konania začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov (ďalej aj „okamžitá aplikabilita“), ktoré na rozdiel od

ultraaktivita nevyžaduje výslovné zákonné zmocnenie, keďže je odvoditeľné pomocou ústavnokonformného teleologického výkladu. Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie vecí vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (III. ÚS 267/2017). Ultraaktivita v porovnaní s okamžitou aplikabilitou je vo všeobecnosti nežiadúca, pretože naráža na predvídateľnosť práva, dôveru subjektov v jasnosť a prehľadnosť právnej úpravy a princíp právneho štátu, ktorého imanentnou súčasťou je princíp právnej istoty. Ak teda ultraaktivita predstavuje odchýlku od žiadúceho stavu, je potrebné uprednostniť princíp okamžitej aplikability. Tam, kde nie je výslovne zakotvená ultraaktivita, platí okamžitá aplikabilita.

16. Na rozdiel od intertemporálnej normy obsiahnutej v § 470 ods. 4 CSP, ktorá upravuje príslušnosť súdov na konanie vo veciach, ktoré sa začali do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálna a funkčne príslušnom súde, úprava § 471c CSP mlčí v otázke kauzálnej a funkčnej príslušnosti súdov v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Do úvahy tak v posudzovanom prípade prichádza buď vzťahovať účinky úpravy § 471c CSP aj na sudy funkčne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, alebo vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem. Použitím argumenta a contrario vo vzťahu k § 471c CSP možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie nepokrýva funkčnú príslušnosť súdov. Najvyšší súd SR zastáva názor, ku ktorému dospel aj s použitím argumenta e silentio, že ak by mal zákonodarcu v úmysle v prechodnom ustanovení § 471c CSP upraviť tiež zachovanie funkčnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP. S názorom predkladajúceho súdu, že kauzálna príslušnosť je podmnožinou miestnej príslušnosti sa Najvyšší súd SR nestotožnil, pretože platná právna úprava tomu nezodpovedá. V tejto súvislosti možno poukázať na systematické členenie Civilného sporového poriadku, ktoré v jednotlivých dieloch tretej hlavy prvej časti rozlišuje príslušnosť vecnú (§ 12), miestnu (§ 13 až § 21), kauzálnu (§ 22 až § 33) a funkčnú (§ 34 pre krajské sudy a § 35 pre Najvyšší súd SR). Vecná príslušnosť určuje, či v určitej veci podľa jej povahy (ratione causae) majú rozhodovať ako sudy prvej inštancie okresné sudy alebo krajské sudy (uplatní sa len v prípade konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach). Miestna príslušnosť konkretizuje, ktorý z vecne príslušných súdov je príslušný na konanie a rozhodnutie danej veci. K definovaniu kauzálnej príslušnosti sa Najvyšší súd SR už skôr vyjadril v uznesení sp. zn. 5Ndob/2/2019 z 29. januára 2019 tak, že osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. §§ 22 až 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinstančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti. Ani prioritná povaha kauzálnej príslušnosti voči ostatným druhom príslušnosti však ešte neznamená, že ju treba vnímať ako poddruh inej príslušnosti (vecnej alebo miestnej). Každý z vyššie uvedených druhov príslušnosti má svoj vlastný účel, samostatné kritériá určovania a aj osobitnú úpravu, čomu zodpovedá aj systematické členenie tretej hlavy prvej časti CSP na jednotlivé diely.

17. Pri výklade prechodného ustanovenia § 471c CSP preto nemožno dospieť k záveru, že by v ňom bolo skryto (v rámci miestnej príslušnosti) zahrnuté aj zachovanie kauzálnej príslušnosti. V prípade absencie funkčnej a kauzálnej príslušnosti v ustanovení § 471c CSP nejde o právú medzeru v zákone, teda prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR zákonodarcu v ustanovení § 471c CSP zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarcu v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol (na rozdiel od prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP). Z tohto pohľadu potom nie je priestor ani pre aplikáciu článku 4 Základných princípov CSP. Prípadný rozpor s dôvodovou správou ako aj s usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať takým výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP). Okrem toho dôvodová správa má na účely výkladu prijatých právnych noriem len podporný charakter (II. ÚS 81/2018), pričom práve právna norma je odrazom zámeru, resp.

prostriedkom na jeho dosiahnutie. Predkladajúcim súdom prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch, t. j. funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, podľa názoru Najvyššieho súdu SR nerešpektuje účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane krajských súdov. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch (napriek zamýšľanej špecializácii) naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva. Najvyšší súd SR zastáva názor, že aj v prípade ostatnej novely CSP treba uprednostniť metódu teleologickej interpretácie právnych noriem, najmä ak vychádzanie úzko len z textu zákona v znení účinnom od 1. júna 2023, ktorý explicitne nevyjadruje všetky aspekty určenia príslušnosti odvolacích súdov v tzv. starých odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, by v konečnom dôsledku spôsobilo nejednotnosť v príslušnosti pri rozhodovaní obchodnoprávných sporov v režime Civilného sporového poriadku, resp. v prípade registrových konaní aj v režime Civilného mimosporového poriadku (por. závery Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 27. júna 2023).

18. V nadväznosti na vyššie uvedené Najvyšší súd SR uzatvára, že pre konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 zákonodarca v prechodnom ustanovení § 471c CSP výslovne určil, že sa majú dokončiť na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Toto ustanovenie nepokrýva kauzálnu príslušnosť a ani funkčnú príslušnosť odvolacích súdov. Najvyšší súd SR zastáva názor, že pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle v prechodnom ustanovení § 471c CSP upraviť tiež zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti, urobil by tak explicitne ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP. Preto je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu na konanie o odvolaní v obchodnoprávných sporoch potrebné vychádzať z okamžitej aplikability, a to v súlade so zámerom súdnej reformy zahŕňajúcej špecifické požiadavky zákonodarcu smerujúce k špecializácii súdov (sudcov) v určitých (zákonom určených) druhoch sporov tak, ako je tomu aj v danom obchodnoprávnom spore (§ 34 ods. 1 a 2 CSP).

19. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Žiline, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikability novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnej od 1. júna 2023, v danom prípade Krajský súd v Banskej Bystrici.

20. Najvyšší súd SR pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý *expressis verbis* nie je vymenovaný v § 22 písm. f) a h) CSP (tu Okresný súd Námestovo), s prihliadnutím na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov reformy súdnej mapy bola špecializácia súdov, v CSP zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (o. i. na konanie v obchodnoprávných sporoch), potom je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie patriacich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. Podľa § 3 ods. 8 písm. c) cit. zákona patrí Okresný súd Námestovo do obvodu Krajského súdu v Žiline. Keďže ustanovenie § 34 ods. 2 CSP neupravuje inak, niet pochyb o tom, že (a contrario) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie (teda nie len tými

v sídle krajského súdu), ktoré sa podľa zákona č. 371/2004 Z. z. nachádzajú v ich obvode. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR nie je prijateľný ani taký výklad ustanovenia § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci striktne len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené tri krajské sudy boli príslušné na konania o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré vydali sudy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 písm. d) až h) CSP (okresné sudy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. Najvyšší súd SR dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ustanovenie § 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň aj ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov. Najvyšší súd SR pri svojich úvahách vychádzal tiež z gramatického výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP (Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa...) a v ňom (zákonodarcom) kladený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ako aj z teleologického výkladu, zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, efektívnosti a kvality rozhodovania. To, že zákonodarcu opomenul, že obchodnoprávnú agendu do 31. mája 2023 viedli všetky všeobecné sudy, ako aj to, že môže nastať situácia, že nielen sudy výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru ako k tomu, že rigidný gramatický výklad predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP spôsobí sťažujúcu realizáciu špecializácie súdnictva (reformy súdnej mapy).

21. Najvyšší súd SR s prihliadnutím na článok 17 Základných princípov CSP a v zhode s už vysloveným (obdobným) názorom v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 27. júna 2023 a v náleze Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 257/2023-58 z 27. júna 2023 poukazuje aj na princíp hospodárnosti konania a v neposlednom rade na zachovanie účelu reformy súdnej mapy. Pre úplnosť uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady perpetuatio fori (§ 36 CSP), keďže k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Pokiaľ v priebehu odvolacieho konania dôjde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikability novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť odvolacieho súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa prechádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím zodpovedajúceho prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely CSP prijaté nebolo.

22. Najvyšší súd SR vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci Krajským súdom v Žiline nie je dôvodný a na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v obchodnoprávnom spore Okresným súdom Námestovo je podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v spojení s § 22 písm. h) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.